

Підволочиська центральна районна бібліотека
Методично-інформаційний відділ

«Боян народного життя»
(до 180-річчя від дня народження Юрія Федьковича)

Попереджувальна довідка

Підволочиськ 2014

Життя і творчість Юрія Федьковича.

91.9:83

Б 86

Боян народного життя [Текст]: до 180-річчя від дня народження Юрія Федьковича: попереджувальна довідка / Підволочиська ЦРБ, метод. – інформ. відділ; упор. М. Пліс .- Підволочиськ: [б.в.], 2014 .- 6с.

Упорядник – М. Пліс

Відповідальний за випуск –Л. Жолубак

Юрій Федькович- (повне ім'я і прізвище — Осип - Домінік Гординський де Федькович; ім'я Юрій письменник взяв у зрілому віці) народився 8 серпня 1834 року у селі Сторонці-Путилові, на Буковині, яку називають Гуцульщиною. Дитинство письменника минало серед мальовничої природи гуцульських гір, на березі річки Путилівка, де стояла батьківська оселя.

Краса рідної землі навіки полонила серце Юрія Федьковича і увійшла в його мистецький світ.

Батько майбутнього письменника, Адольф Адальберт Гординський де Федькович, за походженням спольщений шляхтич, обіймав незначні урядові посади, працював управителем панського маєтку. Мати походила з сім'ї українського священика, проте в побуті дотримувалася селянських звичаїв, не цуралася простих селян-гуцулів, говорила лише по-українськи і передала синові любов та шану до рідної мови. Від старшої сестри Марії Юрій перейняв багато казок, пісень, історичних переказів.

Навчався Юрій у приватного вчителя в сусідньому селі Киселиці, а пізніше — в німецькій нижній реальній школі у Чернівцях. Закінчити її не вдалося, бо над краєм прокотилося 1848 року селянське повстання, очолене Лук'яном Кобилицею, в якому брав участь брат Юрія Іван. Після придушення повстання Іван, рятуючись від переслідувань, виїхав до Молдавії, а за ним вирушив і чотирнадцятилітній Юрій.

Щоб заробити на кусок хліба, довелося працювати спочатку у землеміра, а потім в аптекаря. Уже в ці роки майбутній письменник почав замислюватися над

соціальними контрастами навколишньої дійсності. Зрештою, це спонукає його стати на боротьбу проти суспільної несправедливості.

У цей період юнак займався самоосвітою. А оскільки освіту одержував у німецькій школі і читав тільки німецькі книжки, тому й перші кроки на поетичній ниві робив тільки німецькою мовою.

10 років служив уцісарській армії. 1859 року він написав перший вірш українською мовою "Нічліг". У Чернівцях Федькович налагоджує контакти з кількома українськими і німецькими літераторами, знайомиться з активним учасником революційних подій 1848 року у Відні, прогресивним німецьким поетом Ернстом Нейбауером. Саме Нейбауер відіграв велику роль у становленні Федьковича як поета, оскільки він надав молодому письменнику не тільки моральної підтримки, а й увів у коло своїх знайомих, серед яких була Емілія Марошані, в котру Федькович палко закохався. У домі Марошані відбулася зустріч Федьковича з А. Кобилянським.

Сім перших українських віршів Федьковича під назвою «Жовнярські думи» і захоплено сприйняті читачами. Саме тоді Юрій Федькович започаткував розвиток реалістичної української культури на Буковині, став виразником дум і прагнень трудового народу.

1862 р. у Львові була видана збірка «Поезії Юсіфа Федьковича». Твори, які увійшли до збірки, засвідчили, що в українську літературу прийшов талановитий, самобутній поет, який започаткував на Буковині літературу написану народною мовою.

1863 року, по завершенню військової служби, Федькович повернувся до рідного села. Щоб заробити на прожиття, займався хліборобською працею.

Працюючи тривалий час на педагогічній ниві, він упродовж всієї творчої діяльності не випускав зі свого поля зору маленького читача. Письменник уклав збірки поезій, молитвеники для гуцульських дітей, створив для них посібничок з граматики, видав «Співаник для/ господарських діточок» (1869), склав «Буквар», який так і не було надруковано. Як педагог Федькович виношував плани викладання у школах народною мовою.

У Сторонці-Путилові Федькович завершив роботу над найбільшою своєю поемою «Дезертир», підготував другу збірку своїх поезій, що згодом вийшла трьома випусками в Коломиї (1867-1868), написав цілу низку чудових повістей і оповідань, пробував сили в жанрі драматургії, переклав «Слово о полку Ігоревім».

Джерелом поетичного натхнення Юрія Федьковича була усна народна творчість. Сам поет написав чимало оригінальних віршів за мотивами народних пісень.

Письменник захоплено відгукувався про музичну обдарованість українського народу і дуже багато зробив у справі популяризації української народної пісні, 1862 року він публікував сім перекладів українських пісень німецькою мовою, а в наступні роки продовжував знайомити німецькомовних читачів з перлинами українського фольклору.

Сучасники поета свідчать, що він мав великий вплив на гуцулів. Те, що сказав мужикам, те було святим, багато доброго зробив громадам. Селяни обрали його війтом, висували на посла до крайового сейму.

Останні роки життя Федьковича позначені напруженою працею. З-під пера поета вийшли оригінальні вірші «До ліри», «Наші старі», «На Новий рік», «До наших румунізаторів», нові редакції драматичних творів. Та важкі

умови життя підірвали здоров'я письменника. Висловлюючи своє останнє бажання, Федькович писав: «Любляче серце і ніжні руки прошу посадити на гробі та навколо Нього ялину, рожі і барвінок, щоб мило було спочити. В головах класти мені не хрест, а ялину! Хрестів у своєму житті я мав досить».

11 січня 1888 року видатний буковинський поет помер у нестатках, у чужій хаті.

Радимо прочитати

Федькович, Ю. Твори [Текст] / Ю. Федькович. - К. : Молодь, 1974. - 224 с.

Федькович, Ю. Поезії [Текст]. Поєми / Ю. Федькович. - К. : Дніпро, 1990. - 267 с.

Федькович, Ю. Поетичні твори; Прозові твори; Драматичні твори; Листи [Текст] / Ю. Федькович. - К.: Наук. думка, 1985. - 574с. – (Бібліотека української літератури)

Федькович, Юрій. Люба - згуба. Три як рідні брати : твори / Ю. Федькович. - Донецьк : Кредо, 2010. - 320 с.

Білецький, Л. Осип Федькович [Текст] / Л. Білецький // Дивослово. - 2007. - № 6. - С. 51-56

Гуменюк, Г. І. Музей-садиба Ю.Федьковича у Путилі [Текст] : путівник / Г. І. Гуменюк, Г. Т. Кирей. - Ужгород : Карпати, 1976. - 63 с.

Ковалець, Л. Юрій Федькович як інтерпретатор світової поетичної драматургії: грані важливого і непізаного / Л. Ковалець // Дивослово. - 2010. - № 4. - С. 60-64. - Бібліогр. в кінці ст.

Чубата, Дарія. Буковинський Кобзар [Текст] / Дарія Чубата // Вільне життя плюс. - 2014. - № 68 (22 серп.). - С. 6
Шалата, М. Й. Юрій Федькович [Текст] : життєвий і творчий шлях / М. Й. Шалата. - К. : Дніпро, 1984. - 239 с.

Вірші Юрія Федьковича [Електронний ресурс] / OnlyArt .- Режим доступу: http://onlyart.org.ua/?page_id=7153, вільний . – Заголовок з екрана.

Ковалець, Л.Юрій Федькович. Історія розвитку творчої індивідуальності письменника [Електронний ресурс] /Академія .- Режим доступу: <http://academia-pc.com.ua/product/260>, вільний .- Заголовок з екрана.

Федькович Осип-Юрій Адальбертович[Електронний ресурс] / Вікіпедія .- Режим доступу:[http://uk.wikipedia.org/wiki/ Федькович_Осип-Юрій_Адальбертович](http://uk.wikipedia.org/wiki/Федькович_Осип-Юрій_Адальбертович), вільний . – Заголовок з екрана.

Франко, І. Осип-Юрій Федькович [Електронний ресурс] / І. Франко // Енциклопедія життя і творчості Івана Франка . - Режим доступу: <http://www.i-franko.name/uk/LitCriticism/1886/Osyp-JurijFedkovych.html>, вільний .- Заголовок з екрана.

Юрій Адальбертович Федькович(1834-1888) [Електронний ресурс] / Чернівецький національний університет . – Режим доступу: <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/today/yufed>, вільний . – Заголовок з екрана.

Юрій Федькович [Електронний ресурс] / Pisns.Org.Ua . – Режим доступу: <http://www.pisni.org.ua/persons/967.html>, вільний .- Заголовок з екрана.